

پرور بندی یکی از بهترین و مهمترین روش های تولید گوشت در تمام است. پرور بندی عبارت است از مدیریت و تغذیه مناسب دام ها جهت بدست آوردن اضافه وزن در یک مدت معینی با حد اقل هزینه.

پرور بندی به سه روش انجام می شود.

الف- پرور بندی در محیط محصور ب - پرور بندی در محیط آزاد ج- نگهداری گوسفند پروراری در محیط بدون سقف اما محصور که طبعا هزینه کمتری دارد.

پرور بندی در محیط آزاد احتیاج به کارگر کمتری دارد ، کود دام میتواند مستقیما به زمین باز گردد ، اما طبیعی است که میزان اضافه وزن کمتر باشد و مقداری انرژی و مواد مغذی که باید در دام ها ذخیره گردد در راهپیمایی هدر می رود.

در این تعریف چند نکته قابل توجه وجود دارد.

۱- روش نگهداری و تغذیه دام های پروراری با سایر دام ها متفاوت است و توجه بیشتر را می طلبد

۲- در یک زمان و دوره معین اعمال می شود

۳- بدست آوردن حد اکثر اضافه وزن مورد توجه است پس دام هایی که با سرعت بیشتری رشد می کنند برای پرور بندی مناسب تر اند

۴- اصل توجه به حد اکثر بازده با حداقل هزینه ایجاب می کند حداقل امکان از نگهداری دام های مسن تر و بیمار که موجب ایجاد هزینه بیشتر و اتلاف مواد غذایی می شوند برای پرور بندی خود داری شود.

۵- هدف تامین پروتئین حیوانی است که عمدتا در ان چه ما بنام عضله و گوشت می شناسیم و جود دارد بنابراین در پرور بندی به پرورش دام هایی توجه می شود که با سرعت رشد بیشتر به ذخیره بافت های عضلانی در مقایسه با بافت های دیگر می پردازد

مزایای پرور بندی:

مهمترین مزایای پرور بندی را می توان بدین صورت خلاصه کرد:

۱- تولید گوشت : دام های لاغر و سبک وزن پس از یک سری عملیات تبدیل به دام های سنگین وزن شده و به عبارت دیگر به تولید افزوده خواهد شد

۲- مرغوبیت گوشت: گوشت دام های پرور دارای کیفیت بهتر از سایر دام هاست . هر قدر مقدار عضله در مجموع لاشه بیشتر باشد مرغوبیت گوشت بیشتر است و به همین دلیل دام هایی که چنین خصوصیتی را موجب می شوند برای نگهداری بهتر اند و انها دام های جوان هستند.

۳- برگشت اصل سرمایه و سود ان در کوتاه مدت: دوره پرار بندی حدود ۲ تا ۴ ماه است . پس از فروش دامهای پروراری کل سرمایه و سود به سرمایه گزار بر می گردد .

۴- ایجاد اشتغال

انواع پرور بندی:

۱- پرور بندی بره های شیری ۲- پرور بندی به روش مرتع ۳- پرور بندی بره های جوان : (معمولترین روش پرور بندی در ایران همین روش است) ۴- پرور بندی گوسفندان پیر

نکات قابل توجه در پروار بندی :

- ۱- تهیه و خرید دام مناسب در صورت امکان انتخاب نوع بره برای پروار بندی بره نواذ هایی انتخاب شوند که از نظر مقدار رشد و سرعت رشد قابلیت بالایی دارند مثل نواذ های معانی کردی و شال
- ۲- رعایت نکات بهداشتی از جمله حداقل دو هفته قبل از شروع پروار بندی به بره ها داروهای ضد انگلی داده می شود همچنین در همین زمان بر علیه بیماری های انتروتوکسمی واکسینه گردند .
- ۳- مخارج تغذیه همیشه بالاترین رقم هزینه را تشکیل می دهد لذا قبل از شروع پروار بندی مواد غذایی تهیه شده باشند
- ۴- هرگونه تغییر یا اضافه کردن مواد پرانرژی یا با کیفیت و ماهیت متفاوت در جیره بره های پرواری نیز باید به تدریج و بنایی باشد.
- ۵- مدتی پس از پروار بندی بره هایی که رشد خوبی ندارند باید از گله حذف شوند و به جای آنها بره های جدید جایگزین شوند.
- ۶- مهمترین مسئله در پروار بندی تنظیم جیره و تغذیه با جیره تنظیمی در برنامه صحیح است.

ساختمان و تاسیسات:

پرورش گوسفند و بز نیاز به جایگاه و تجهیزات زیاد و پر خرج در مقایسه با گاو و طیور ندارد. با این که سیستم های پرورش گوسفند متنوع و متعدداند اما به طور کلی در هر سیستم پرورشی ضرورت دارد گوسفند از تاثیر سو عوامل نا مساعد اب و هوایی محافظت گردد.

اصول جایگاه :

- ۱- قبل از احداث جایگاه باید اطلاعات کافی از شرایط جغرافیایی منطقه بدست آورد و محلی را انتخاب کرد که از زمین های اطراف بلند تر باشد
- ۲- گوسفند حیوانی است که حساسیت شدید به باد و کوران دارد لذا برای اسایش حیوان و نیز برای جلوگیری از انتشار بیماری ها باید جهت جایگاه حیوان بر خلاف وزش باد های موسمی منطقه و رو به افتاب باشد .
- ۳- جایگاه باید به گونه ای احداث شود که بتوان رطوبت و درجه حرارت ان را کنترل نمود زیرا گوسفند در برابر هوای گرم و مرطوب حساس است و در نتیجه میل به تغذیه در او کاهش می یابد.
- ۴- به دلیل الودگی فاضلاب جایگاه گوسفند ، فضولات و نیز بیماری های مشترک بین انسان و دام لازم است جایگاه پرورش گوسفند دور از محل سکونت انسان ها باشد.
- ۵- محل جایگاه باید به گونه ای انتخابی شود که به راحتی به انبار علوفه دست رسی داشته باشد.

مشخصات گوسفند پرواری:

چون هدف از پروار بندی، تولید کم هزینه و اقتصادی گوشت است، لذا باید به موارد زیر توجه شود

- ۱- نژادهای سنگین وزن برای پروار بندی مناسب بوده زیرا قدرت رشد بیش تری دارند.
- ۲- گوسفند های کوتاه اندام برای پروار بندی بسیار مناسب می باشند. این گروه دارای سینه ای عریض و مربعی شکل بوده و دست و پای آن ها کوتاه و نزدیک به زمین است.

۳- بهترین سن برای شروع پروار بندی سن ۴ تا ۵ ماهگی و پایان آن ۸ تا ۹ ماهگی است. در این محدوده سنی، گوسفندان بهترین بازده تغذیه ای را دارند.

نیاز غذایی دام پرواری:

الف- انرژی به وسیله مواد غذایی تامین شده و برای نگهداری بافت های بدن، فعالیت های حیاتی و رشد و نمو صرف می شود. چنان چه انرژی مورد نیاز دام تامین نشود، علائم ظاهری کمبود، مانند لاغری و عدم تناسب اندام بروز می کند.

ب- پروتئین از طریق مواد غذایی تامین می شود و وجود آن برای رشد و نمو دام ضرورت دارد. کنجاله دانه های روغنی و یونجه از مهم ترین منابع تامین پروتئین هستند

ج- آب برای گوسفند پرواری بسیار ضروری و متوسط مصرف آن ۳ تا ۵ لیتر در روز است.

د- مواد معدنی مانند سدیم، کلسیم، فسفر، ید و آهن برای رشد و نمو دام ضروری است. برای تامین نمک مورد نیاز دام بهتر است از سنگ نمک استفاده شود.

ه- ویتامین ها برای فعالیت های عادی ضروری هستند. بخصوص ویتامین D که در جذب کلسیم و فسفر نقش دارد. کلسیم و فسفر در رشد اسکلتی دام بسیار موثر هستند.

زمان خاتمه پروار بندی:

اصولاً مدت پروار بندی یکصد روز است و هر زمان که اضافه وزن به دلیل اضافه شدن چربی بدن باشد بایستی پروار بندی خاتمه یابد. در اواخر پروار بندی ضریب تبدیل غذایی کاهش یافته و به ازاء مصرف هر واحد جیره غذایی افزایش وزن بره ها اقتصادی نخواهد بود.

نکات مهم دیگری که در پروار بندی بایستی مورد توجه قرار گیرد:

۱- چون خرید بره ها حدود ۵۰ تا ۷۰ درصد کل مخارج پروار بندی را تشکیل می دهد بنابراین در خرید بره دقت لازم صورت گیرد.

۲- بره هایی را که در اواسط تابستان خریداری می شوند بهتر است تا اوایل پاییز در چراگاه ها یا پس چر مزارع چرا داده و سپس به جایگاه پروار بندی منتقل شوند

۳- جیره غذایی بره های پرواری از نظر اقتصادی بایستی قابل صرفه باشد

۴- سرعت رشد بره های نر بیش تر از بره های ماده است و راندمان لاشه آن ها بهتر است

۵- از اخته کردن دام های پرواری خودداری نمایی زیرا هورمون های جنسی در سرعت رشد بره های پرواری بسیار موثر می باشند.

خلاصه مطلب:

چاق کردن گوسفند با استفاده از جیره مناسب و اقتصادی در حداقل زمان را پروار بندی می گویند. هدف پروار بندی ذخیره چربی در داخل بافت های عضلانی می باشد. عمل پروار بندی در بره های جوان و گوسفندان بالغ و پیر انجام می شود. برای پروار بندی از نژاد سنگین وزن استفاده می شود. بهترین سن برای شروع پروار بندی سن ۴ تا ۵ ماهگی و پایان آن ۸ تا ۹ ماهگی است. در تغذیه گوسفند پرواری باید از علوفه خشبی و مواد کنسنتره استفاده نمود.